EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dokážu
Objevím
Myslím
Konám

Klíč od bránY poznání

Preventivní program

ZŠ V Domcích Trutnov
2026/2027

Mgr. Michaela Gabauerová
metodik prevence
Mgr. Eva Junová
speciální pedagog

Preventivní program

1. Úvod

Základní škola V Domcích má více než čtyřicetiletou tradici. Je spádovou školou pro sídliště Šestidomí a okolí. Žáci dojíždí i z okolních vesnic. Školu navštěvuje 454 žáků, kteří se vyučují ve jednadvaceti třídách.

Ve třídách jsou skupiny s rozšířenou výukou jazyků (německý, anglický a francouzský). Letos je opět nově otevřená bilingvní první třída, již třetí. Žáci s v ní vyučují čtyři předměty v anglickém jazyce.
Ve Školní družině pracuje sedm oddělení, kam dochází 200 dětí.

Školu navštěvují i cizinci, kteří se českému jazyku teprve učí. Naši školu navštěvují i žáci z Ukrajiny, Moldávie, Filipín, Polska a Vietnamu, žáci jsou v programu výuky českého jazyka pro cizince. Máme tedy programy pro děti nadané, sportovně založené i pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Organizace výuky zohledňuje mnoho kritérií s odborným i finančním zabezpečením.

2. Evaluace preventivního programu školního roku 2025/2026

Hlavní cíle byly splněny v těchto bodech:

Poradenské služby ve škole zajišťují speciální pedagog, metodik prevence a výchovný poradce ve spolupráci s vedením školy. V uvedeném roce poskytovaly podporu žákům, pedagogům i rodičům a zaměřovaly se na vzdělávání, výchovu a kariérové poradenství.

Poradenské služby ve škole zajišťovali:

- speciální pedagog školy

  Zabýval se podporou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, která spočívala v sestavování individuálních vzdělávacích plánů a jejich vyhodnocování, individuální práci s jednotlivci a skupinami žáků. Předmět speciálně-pedagogické péče navštěvovalo 27 žáků.

  Zajišťoval spolupráci pedagogů s asistenty pedagoga. Ve škole působilo 21 asistentů pedagoga, kteří působili ve třídách na základě doporučení školských poradenských pracovišť. Jejich úkolem bylo nejen zajistit podporu u žáků, ale také v rámci celých třídních kolektivů.

  Zprostředkovával a účastnil se jednání a konzultací s pracovníky školních poradenských zařízení – PPP a SPC. Škola spolupracovala s PPP a SPC v Trutnově, Janských Lázních a Hradci Králové.

  Koordinoval vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem. Pro ně probíhala intenzivní výuka českého jazyka, nad rámec vyučovacích hodin, a navíc mohli využít výuku českého jazyka prostřednictvím nabídky volitelného předmětu.

Pravidelně vedl individuální logopedickou péči s žáky prvního stupně a v rámci Předmětu speciálně pedagogické péče s žáky obou vzdělávacích stupňů školy.

Poskytoval podporu nadaným žákům a zajišťoval jejich zapojení do soutěží a olympiád. Žáci školy se zapojili do Olympiád a Přírodovědného a Matematického klokana.

- výchovný poradce a kariérový poradce

Řešil projevy rizikového chování žáků. Vyhotovil zápisy podklady pro další řešení, spolupráci s odbornými pracovníky mimo prostředí školy a v jednání s rodiči.
V 9. ročníku poskytoval podporu žákům a jejich rodičům týkající se kariérového poradenství při výběru dalšího vhodného studia žáků.

- metodik prevence

Zajišťoval realizaci Preventivního programu školy.

Spolupracoval se zainteresovanými organizacemi na realizaci Preventivního programu školy zaměřených na různé oblasti.

Ve druhém pololetí proběhly pro žáky 8. a 9. ročníku přednášky na téma finanční gramotnosti.

Ve 4., 5., 6., a 7. ročníku se uskutečnil preventivní program organizace SEMIRAMIS zaměřený na vztahy v kolektivu, přechod na druhý stupeň a bezpečné používání internetu.

Žáci druhého ročníku absolvovali preventivní program Notes strážníka Pavla, založený na pravidelném osobním kontaktu žáků se strážníky městské policie.

Speciální pedagog školy, výchovný poradce, metodik prevence a vedení školy tvořili multidisciplinární tým, který společně řešil případy rizikového chování a následně na ně reagoval. Zaznamenával je do evidence označené „PREVENCE“. Nejčastější jsou problémy násilného chování žáků, vyhrožování, krádeže, absence a nevhodné používání mobilních telefonů.

Škola je dlouhodobě zapojena do projektu Zdravá škola, využívá programu Ovoce a zelenina do škol od BOVYS s.r.o.

Žáci 4. ročníku úspěšně ukončili Dopravní výchovu na SVČ v Trutnově.

Žáci 6. ročníků absolvovali několikadenní adaptační pobyt a turistický kurz.

V 7. ročníku vyjeli žáci na lyžařský kurz.

Škola je zapojena do projektu potravinová pomoc dětem ve vážné sociální nouzi.

Během školního roku probíhá sběr papíru.
K udržování bezpečného prostředí a příjemného klimatu školy přispívaly i akce, které pořádala školní družina.

Ve škole se žáci mohli zúčastnit akcí jako Halloween, spojený s výzdobou tříd a maskami, Barevného dne, vyžadující oblečení v příslušných barvách nebo oblíbených Vánoc na Kopci. Jedná se o akci, kde vystupují žáci jednotlivých tříd a v rámci které se setkává celá komunita, nejen žáci a pedagogové, ale také rodiče a veřejnost.

Žáci měli možnost poměřit své síly na Pololetním sportovním turnaji a pocítit charitativní rozměr Tříkrálové sbírky. Projevy vřelosti realizovali ve Valentýnském dnu. Proběhl také Čarodějnický rej v maskách.

V červnu organizovali, již tradičně, žáci 9. ročníků Dětský den pro 1. stupeň.

Žáci 8. a 9. ročníku navštívili Rakousko a Německo, kde se seznámili s městy Salzburg a Hallstatt. V rámci prevence xenofobie navštívili také Orlí hnízdo a Terezín.

V souladu s výukou dějepisu proběhlo několik odborných exkurzí. Spolu s pedagogy se žáci vydali do Muzea Podkrkonoší, Galerie Draka, Archeoparku Všestary, Hospitálu Kuks, památníku Gablenz.

Naše škola se zapojila do projektu organizace Post Bellum, organizace, jež se angažuje v uchovávání a šíření historické paměti a národního odkazu.
Poradenským službám ve škole se podařilo realizovat naplánovaný program.

Žáci ze všech ročníků se účastnili Olympiády trutnovských škol, která proběhla v červnu.

3. Hlavní cíle PP

Preventivní program školy naplánován pouze orientačně, nemusí odpovídat skutečnosti.

Hlavním cílem programu je věnovat pozornost všestrannému rozvoji osobnosti všech žáků školy, zvýšenou péči směřovat dětem s problémovým vývojem a rizikovým chováním, přispívat k rozvoji zdravého životního stylu, zaměřit se na primární prevenci žáků již od nižšího stupně, předcházet sociálně patologickým jevům, rozvíjet pozitivní vnímání okolí a sebe sama, utvářet vlastní osobnostní profil u žáků, a tím zlepšit klima školy.

4. Prevence

1. zaměření školy na environmentální výchovu žáků – pitný režim (pítka na chodbách), sběr druhotných surovin
2. pokračovat v přednáškách o patologických jevech, sexu a výchově k rodičovství na I.i II. stupni
3. diagnostikovat klima tříd a případně následně pracovat se třídou
4. organizovat společné kulturní a sportovní akce na I. i II. stupni

5. celoškolní projekt ke zdravému způsobu života v projektu Zdravá škola
6. pokračovat v práci výchovných komisí
7. poskytnout žákům prostor k vyjádření: Žákovský parlament, Schránka důvěry
8. vzdělávání pedagogů v oblasti prevence
9. školní poradenské pracoviště
10. adaptační dny pro šesté ročníky
11. individuální výuky českého jazyka pro žáky z Ukrajiny
12. návštěva kulturních akcí ve městě
13. poznávací zájezdy
14. sportovní kurzy pro žáky II. stupně
15. spolupráce s odbornými středními školami v Trutnově
16. spolupráce s externím psychologem
17. Erasmus+
18. založení Google učeben
19. využití vnitřních i venkovních přírodovědných učeben Améba
20. spolupráce se školním psychologem
21. nový volitelný předmět jóga pro žáky 4. – 5. ročníku

5. I. stupeň, II. stupeň

5. 1. I. Stupeň: Znalostní kompetence rozvíjené v rámci osnov Člověk a jeho svět, ČJ slohový výcvik:

- žáci dokáží pojmenovat, co je zdraví prospěšné a co škodlivé
- znají činnosti denního režimu
- umí požádat o pomoc (dospělé, Policii, rychlou pomoc, hasiče…)
- znají zákony omezující kouření, alkohol, zneužívání a šíření drog
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti, šikany

5.2. Konkrétní úkoly:

- vést žáky k environmentálnímu chování (třídění papíru ve třídách, ukládání plastů do boxů)
- zapojení žáků do kroužků ve škole
- sledování adaptace nových žáků a kolektivů
- exkurze: hvězdárna, knihovna
- třídní exkurze
- školní výlety
- kulturní akce: divadla, filmová představení, soutěže v recitaci, koncerty, výstavy
- sportovní akce
- ŠD: výlet, tematické akce, sportovní odpoledne, výstavky prací a výzdoba, výtvarné odpoledne
- finanční gramotnost

5.3. II. stupeň

- žáci umí spolupracovat ve skupině, řeší životní situace
- znají dokumenty o lidských právech a právní ochraně dětí
- zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, zneužívání apod.)
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog
- vědí, kde hledat odbornou pomoc, dokáží komunikovat se specializovanými službami

5.4. Konkrétní úkoly:

Vše proběhne dle aktuální situace a platných doporučení vydaných MŠMT

- účast ve sportovních soutěžích:
  - florbal, utkání třídních kolektivů, turnaj mezi žáky
  - lyžařské kurzy 7. tříd
  - branně cyklisticko-turistické pobyty pro 6. a 8.ročn ík
- poznávací zájezdy
- exkurze
- účast v celorepublikových soutěžích Přírodovědný a Matematický klokan
- účast na hudebních a zábavných pořadech, návštěva divadelních představení
- předmětové soutěže: školní a oblastní kola olympiád v Ze, Aj, Nj, Fj, Čj, Fy, Dě
- besedy: besedy k volbě povolání
  - odborné přednášky
  - finanční gramotnost
  - šikana a agrese
  - rizikové chování
  - zdravé sebevědomí
  - návštěva knihovny

6. Volnočasové aktivity

- podpora sportovních aktivit: fotbal, florbal, golf, mažoretky, jóga
- večerní provoz v tělocvičnách
- akce ŠD
- exkurze
- zájmové kroužky (sportovní i odborné)

7. Spolupracujeme se sportovními organizacemi:

Oddíly FC Trutnov spolupracují s naší školou, protože většina sportovců těchto oddílů jsou žáky naší školy. GC Mladé Buky výuku golfu na I. stupni.

8. Hodnocení PP

Probíhá průběžně na metodických schůzkách a pedagogických radách. Může být i během roku rozšířen o další aktivity, které povedou ke zlepšení výchovy ke zdraví, osobní a duševní hygieně a zvýšení pohybové aktivity žáků.

9. Vzdělávání pedagogů

Pedagogům je umožněno vzdělávání v seminářích a kurzech, které se vztahují k výuce a novým metodám práce. V letošním roce se uskuteční výjezd. Pravidelně se účastní kurzů NPI.

10. Pro rodiče

Rozšířili jsme spolupráci a informovanost rodičů na internetových stránkách školy, možnost dotazů a návštěv školního poradenského pracoviště, devátých tříd k volbě povolání, konzultační nabídky učitelů žákům i rodičům. Zapojení rodičů do činnosti školní rady. Informovanost rodičů se zvýšila zavedením elektronické Žákovské knížky. Na webových stránkách školy se prezentují akce a úspěchy žáků. Pro žáky byly vystaveny žákovské průkazy ISIC.

11. Závěr

Nejsme bezproblémovou školou, potýkáme se s rizikovým chováním žáků, které řešíme podle pokynů a dokumentů MŠMT za pomoci rodičů, Policie ČR, pracovníků PPP a Diagnostického ústavu v Hradci Králové i pracovníků Odboru sociálních věcí v Trutnově.

12. Dokumenty

Školský zákon §29
Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
Školní vzdělávací program Domky 5
Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28
Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 22294/2013-1
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018 (MŠMT)
Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané – MŠMT Čj.: 25 884/2003-24
Vybrané termíny v primární prevenci
Řád školy ZŠ V Domcích Trutnov
http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1
MP MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č. j.: 14514/2000-51

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatel České republiky Zdraví pro všechny v 21. století
Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007-2017
Národní program řešení problematiky HIV/AIDS v ČR na období let 2013-2017
MP MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
č. j,: 28 275/2000-22
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10 194/2002-14
Školní preventivní program pro MŠ a ZŠ a školská zařízení MŠMT ČR, odbor pro mládež, Praha 2001
Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání Internetu, č. j. 11 691/2004-24

13. Přílohy:

1. Plán školní preventivní strategie

Cíle školní preventivní strategie

Hlavním cílem tohoto programu, ŠVP a všech pedagogů a pracovníků školy je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji a podpoře sociálních kompetencí a následná spolupráce s institucemi, které nám mohou být nápomocny.

Dalším cílem programu je pokračování a rozšiřování procesu, který povede k větší odolnosti žáků vůči sociálně-patologickým jevům. Žáci by měli dostat dostatek objektivních informací, které jim umožní s těmito jevy se vyrovnat a ještě lépe se jich vyvarovat. Jevy, kterými se škola a společnost zabývá, jsou: různé formy násilnického chování (šikana, vandalismus), záškoláctví, patologické hráčství, xenofobie, rasismus, kouření a užívání drog, patologické jednání vůči sobě samému i ostatním.

Škola se nutně musí věnovat žákům, kteří se s těmito jevy setkávají, nebo se stali jejich součástí, ale musí také věnovat prostor vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů – jedná se hlavně o vyučující předmětu Výchovy k občanství a vyučující 1. stupně. Vzdělávání si v této oblasti musí doplňovat i všichni pracovníci školního poradenského pracoviště.

Střednědobé cíle

Na naší škole působí od roku 2003 speciální pedagog, který pracuje s dětmi, které potřebují reedukaci poruch učení, a věnuje se žákům s poruchami chování. S dětmi pracují jednak individuálně a jednak i v menších terapeutických skupinách, kde si děti mají možnost ověřit své možnosti a postavení ve skupině, probrat i případné patologické chování a snažit se nalézt cestu, která povede k lepšímu zapojení dítěte do života rodiny i školy. Do skupin jsou zapojováni nejen žáci s problémy s chováním vůči okolí, ale i žáci, kteří mají nevyvážený postoj vůči sobě samým.

Speciální pedagog i může pracovat se žáky školy i v době vyučování, podle potřeb dětí a vyučujících.

V letošním školním roce je součástí poradenských služeb ve škole sociální pedagog, který zajišťuje servis a péči pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami: z odlišného kulturního prostředí (děti a žáci s odlišným mateřským jazykem aj.) a jiných životních podmínek (rodina se sociálním znevýhodněním a z toho vyplývající ohrožení dítěte projevy rizikového chování v rodině, odlišný socioekonomický status rodiny aj.). Tito žáci mohou být

navíc ohroženi školním neúspěchem a předčasným odchodem ze vzdělávání (dlouhodobá nemoc žáka, záškoláctví, žák, který je předmětem šikany, výchovné obtíže aj.).

Samozřejmostí je spolupráce všech členů poradenských služeb ve škole a potažmo všech učitelů.

Krátkodobé cíle

Žáci ze speciálními vzdělávacími potřebami mají svou pozici zhoršenou ještě často velmi znevýhodněným sociálním prostředím, ze kterého pocházejí, a je potřebné do péče o ně zapojit rodiče a často také specializovaná pracoviště - PPP, RIAPS, SVP, ...

Nejčastějším problémem, který naše škola řeší je kouření žáků. Je řešen i ve spolupráci s rodiči, kteří jej ovšem velmi často bagatelizují a nevěnují mu patřičnou pozornost.

A dalším problémem je vzájemná komunikace mezi spolužáky, drobné ataky slovní i nevhodné tělesné kontakty. Tyto spory je třeba řešit v zárodku a zabránit rozvoji šikany v kolektivu. Tady hraje velkou roli dobrá pozorovací schopnost učitelů a následné empatické řešení problému.

Ve spolupráci se správou školy se často řeší ničení vybavení školy – nutná je důsledná kontrola a vymáhání finanční náhrady po žácích – rodičích žáků, kteří se na úmyslném ničení podíleli.

Máme již zkušenosti s prací s žáky z minoritního prostředí – romská menšina.

Všem učitelům jsou k dispozici i členové poradenských služeb ve škole a vedení školy.

2. Školní poradenské pracoviště

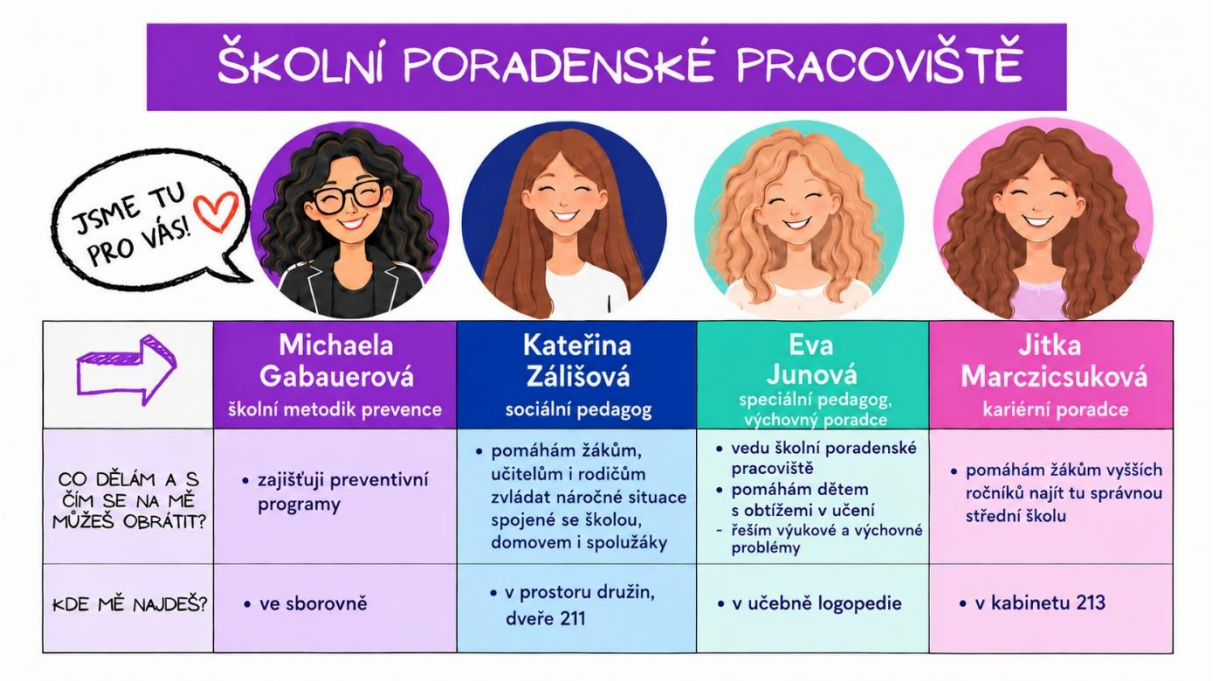
Školní poradenské pracoviště (ŠPP) je důležitou součástí školy.

ŠPP poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům.

Na komplexní činnosti poradenského pracoviště se podílí výchovný poradce, školní metodik prevence, školní speciální pedagog a sociální pedagog. Poradenští pracovníci navzájem spolupracují s ostatními členy pedagogického sboru a s vedením školy.

Základní činnosti ŠPP

- zajišťuje poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- sleduje a vyhodnocuje účinnost zvolených podpůrných opatření
- pomáhá pedagogům při prevenci školní neúspěšnosti žáků
- poskytuje průběžnou a dlouhodobou péči žákům s výchovnými či vzdělávacími obtížemi, také žákům s odlišným mateřským jazykem
- podporuje vzdělávání a sociální začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí, s odlišnými životními podmínkami
- nabízí kariérní poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě dalšího studia a pozdějšímu profesnímu uplatnění
- napomáhá vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole
- poskytuje intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- usiluje o prevenci všech forem rizikového chování včetně šikany, kyberšikany a diskriminace
- průběžně vyhodnocuje účinnost preventivních programů uskutečňovaných školou
- poskytuje metodickou podporu učitelům při použití speciálně pedagogických postupů ve vzdělávacím procesu školy
- napomáhá při zprostředkování spolupráce a komunikace mezi školou a zákonnými zástupci

Kontakty na ŠPP

Mgr. Eva Junová – vedoucí ŠPP, speciální pedagog, výchovný poradce, eva.junova@zsvdomcich.cz, +420602612851
Mgr. Michaela Gabauerová – metodik prevence, michaela.gabauerova@zsvdomcich.cz
Mgr. Jitka Marczicsuková – kariérové poradenství, jitka.marczicsukova@zsvdomcich.cz
Mgr. Kateřina Zálišová – sociální pedagog – katerina.zalisova@zsvdomcich.cz, 1. patro – školní družiny, dveře č. 211.
Pondělí: 7:30 – 13:30, Úterý: 9:00 – 15:00.

Preventivní tým školy

Na naší škole je preventivní tým tvořen:

1. ředitelkou školy nebo jejím pověřeným zástupcem
2. speciálním pedagogem, který je zároveň výchovným poradcem
3. metodikem prevence
4. sociální pedagog
5. v konkrétních případech jsou ke spolupráci vyzváni: třídní učitelé, vyučující VKO. Rodiče jsou seznamováni s působením a prací preventivního týmu školy na rodičovských schůzkách i webových stránkách školy. Je jim nabízena možnost informovat se o problémech dětí, seznámit se s prací preventivního týmu formou schůzek.

Řešení přestupku

Na začátku školního roku byli žáci i rodiče seznámeni se školním řádem. Školní řád je k dispozici na webových stránkách školy.
V případě problému je postupováno takto:

1. individuální pohovor se žákem – třídní učitel, člen preventivního týmu,

vedení školy
2. spolupráce s rodinou – navržení řešení, kontakt na odborníky
3. v případě nezájmu ze strany rodiny je kontaktován OSPOD
4. v závažných případech probíhá spolupráce s Policií ČR nebo Městskou policií
5. zpětná vazba – kontrola řešení problému a výsledků řešení

Nedílnou součástí plánu školní preventivní strategie je jednotné řešení přestupků žáků v průběhu školního roku. Učitelé postupují podle směrnic ředitele školy v jednotlivých případech. Platí směrnice ředitele školy ohledně šikanování, záškoláctví a užívání návykových látek.

Závěr

Plán školní preventivní strategie vychází z podmínek školy a stávajícího stavu chování a jednání žáků. V případě nových skutečností, situací a problémů bude toto řešeno a do plánu činností zahrnuto. V průběhu roku může být plán doplněn a upraven podle aktuálních okolností.

3. Plán akcí pro školní rok 2026/27

Budou plánovány postupně dle aktuální situace.

Tvorba nástěnek k aktuálním problémům zdravého životního stylu a sociálně patologických jevů

Preventivní programy Semiramis pro 4. – 8. ročník – programy zaměřené na všeobecnou primární prevenci zaměřenou na rizikové chování a zdravý životní styl

Programy Městské policie v Trutnov - přednášky týkající se pohybu v online prostředí, sociálních sítích a kyberprostoru, nebezpečných (mimořádných situací), návykových látek, trestní odpovědnosti a sebeobrany.

Preventivní program Městské policie Notes strážníka Pavla pro 2. a 3. ročník - dlouhodobý preventivní program seznamující žáky s prací strážníka městské policie, tísňovými linkami, správným přivoláním pomoci, pravidly občanského soužití, vztahy mezi dětmi, zdravý životní styl a prevenci užívání návykových látek, rozhodování, tlakům okolí, vztahům, osobním hranicím, manipulaci, bezpečí a odpovědnosti.

Vánoce na kopci – setkání žáků rodičů a celé komunity

Využívání multimediálních učeben a robotiky

Adaptační kurz pro 6. ročník

Turistický kurz pro 6. ročník

Lyžařský kurz pro 7. ročník

Odborné exkurze a besedy v muzeu, Galerii draka

Odborné dějepisné exkurze (exkurze do muzea Podkrkonoší, exkurze do Archeoparku Všestary, exkurze do Kuksu, exkurze na Gablenz, Křišťálová noc (2. sv. válka), exkurze do Terezína)

Návštěva kulturních akcí v Trutnově pořádaných pro školy

Školní výlety

Přednášky k prevenci patologických jevů a chování

Dostupnost vhodných knih, DVD, interaktivních vzdělávacích programů, práce s projekty této oblasti na internetu, časopisů

Nová nabídka kroužků

Dopravní výchova pro 4. r. na SVČ

Předvánoční vyrábění

Jarní vyrábění

Příprava Dne dětí pro 1. stupeň

Akce Školní družiny probíhají v návaznosti na roční období. Některé činnosti probíhají pravidelně při volnočasových aktivitách. Žáci si upevňují kolektivních vztahy a hygienické návyky, probíhá společné čtení literatury na pokračování, využívá se tělocvična k pohybovým a míčovým aktivitám, herna k relaxačním chvilkám. Využívá se Améba. Pravidelně se zařazuje výtvarná a pracovní technika, rozvíjí se hudební cítění.

Podzimní období

- přivítání žáků v novém školním roce, rozdělení do oddělení školní družiny, seznámení s řádem školní družiny a bezpečnostními pravidly
- poznáváme nové prostředí školy, okolí školy, zaměstnance
- hygiena a stolování – upevňování návyků ve školní jídelně a při odpolední svačině
- navazování kamarádských vztahů formou kolektivních a společenských her
- vzpomínáme na prázdniny (vyprávění, prohlížení pohledů, fotografií)
- koláž z prázdninových vzpomínek - obrázky, kamínky, provázky, přírodniny, výstava prací
- lapače snů z provázků a přírodnin, výstava prací
- Mindfulness – pozorování proměnlivé podzimní přírody, počasí, vycházky do lesoparku
- Land art – mandaly z přírodnin formou kolektivních prací (kompozice klacíků, šišek, mechu, listí, kamínků, podzimních plodů)
- podzimní výzdoba všech prostor školní družiny, kinetické a závěsné prvky
- sběr kaštanů pro zvířata na zimu
- Workshop podzimní plody ze sena, dekorace z filcu, provázků, kukuřičného listí
- houby – malba podle předlohy, výstava prací
- Halloween ve školní družině – zábavné odpoledne s interaktivními úkoly a soutěžemi
- pohybové aktivity s využitím venkovního hřiště a tělocvičny
- didaktické hry upevňující znalosti z oblasti přírody (výukové obrázkové karty, hry)

Zimní období

- adventní čas - tradice, zvyky, vánoční výzdoba školní družiny
- čertovské odpoledne - pekelně těžké úkoly, čertovská diskotéka
- vánoční workshop – výroba drobných dárků (ozdoby, přáníčka, Betlémy)
- zpěv a poslech vánočních koled, vánoční pohádky a příběhy
- pečení a zdobení perníčků, zdobení vánočního stromečku
- ochutnávky cukroví, rozbalování dárečků
- tradice Tří králů, vyprávění a čtení příběhů
- pobyt venku na sněhu, koulování, stavění sněhuláků, bobování u školy
- výroba krmítek pro ptactvo
- jízdy s autíčky pro kluky a holčičky (překážková dráha a jízda s modely aut)
- výroba masek na Masopust, čtení, příběhy, tradice

- karnevalový rej masek, diskotéka
- Valentýnský workshop – srdce z keramické hlíny, dekorování
- projektový den – lidské tělo, zdravá výživa, vitamíny, zimní sporty, prevence úrazů

Jarní období

- březen měsíc knihy (čtení úryvků v oblíbené knize, výroba záložek do knihy)
- jarní výzdoba ve školní družině, závěsné kinetické prvky s motivy jara
- Velikonoční workshop – zdobení kraslic různými technikami, jarní dekorace z přírodních materiálů, výsev obilí, jarní zápichy do květináče, výrobky ze sena
- Den Země – projektové odpoledne (třídění odpadu, ochrana přírody, vysazování zeleně)
- Mindfulness – pozorování změn v přírodě, přílet ptactva z teplých krajů, čapí hnízda, jarní květiny
- jarní květiny (různé výtvarné a pracovní techniky)
- Čarodějnice – tvoření z přírodních materiálů a látek, výstava prací
- dopravní výchova – moje kolo a povinná výbava pro cyklisty
- Den matek – náramky a náhrdelníky pro maminky (kůže, korálky, keramická hlína)

Letní období – červen

- oslava Mezinárodního dne dětí – soutěže, kreativní tvoření, interaktivní úkoly
- sportování na školním hřišti, střelba na cíl, jóga pro děti
- zpěv písní k táboráku
- Indiánské léto – karneval masek, výroba indiánských čelenek, střelba z luku

4. Krizový plán školy

Koho informovat:

- vedení školy: Ing. Horáková Radová Zuzana: 602 612 969
  Mgr. Slezák Martin: 607 745 298
  Mgr. Junová Eva: 602 612 851
- školní metodik prevence Mgr. Michaela Gabauerová
- výchovná poradkyně Mgr. Junová Eva: 602 612 851
- Policie: 158
- PPP Královéhradeckého kraje, pracoviště Trutnov: 499 813 080, info@ppptrutnov.cz
- Záchranná služba: 155
- Linka bezpečí: 800 155 155

Bezprostřední ohrožení života

1. Poskytnout první pomoc
2. Zavolat záchrannou službu: 155
3. Informovat vedení školy
4. Informovat zákonné zástupce

Postup v případě konzumace tabákových výrobků ve škole a na akcích pořádaných školou

1. V případě, že žák je přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo na akcích pořádaných školou je nutné mu nejdříve v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v další konzumaci.
3. Učitel sepíše stručný zápis o události s vyjádřením žáka a snaží se hlavně zjistit odkud, od koho tabákový výrobek má. Zápis obsahuje i případné svědky události a podpisy žáka, svědků a pedagoga. Pro zápis slouží formulář, který je na disku K – dokumenty/formuláře.
4. Zápis se uloží u metodika prevence sociálně patologických jevů – v kanceláři vedení, v přízemí.
5. Třídní učitel nebo jiná pověřená osoba (metodik prevence) informuje zákonného zástupce žáka - telefonicky nebo osobně na písemné pozvání do školy.
6. V závažných případech, opakovaných případech informuje škola OSPOD (oddělení sociálně-právní ochrany dětí a sociální prevence MěÚ Trutnov) 499803166 podle trvalého bydliště žáka a vyčká jeho pokynů.
7. Z konzumace tabákových výrobků je třeba vyvodit sankce stanovené Školním řádem.
8. Zákonným zástupcům žáka i žákovi samému může škola nabídnout pomoc při řešení problému s kouřením. (RIAPS Trutnov 499 914 890, Pedagogicko-psychologická poradna Trutnov 499 813 080, E-mail: info@ppptrutnov.cz)

Postup k prevenci a řešení šikany mezi žáky a postup při řešení absencí

Dle platného Školního řádu

Postup k prevenci a řešení šikany mezi žáky

Vychází z metodického pokynu MŠMT čj. 28275/2000-22

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky v době vyučování a školních akcích, a to podle § 27 nařízení vlády č. 108/1994 Sb. a podle Pracovního řádu pro zaměstnance škol. Podle § 422 občanského zákoníku odpovídá škola za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu – při vyučování a v přímé souvislosti s ním. Z tohoto důvodu musí pedagog šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout neprodleně pomoc.
Učitel nebo vychovatel, kterému je znám případ šikanování a který nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nezabránění trestnímu činu.
Každý pedagogický pracovník vede žáky důsledně a systematicky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Využívá možností osobní, společenské a morální výchovy k prevenci šikanování a prohlubuje si své znalosti a dovednosti v tomto oboru.

V případě selhání prevence a oznámení či odhalení projevů šikany postupujeme takto:
1. Upozorníme školního metodika prevence, výchovného poradce či vedení školy
2. Provedeme diskrétní rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, popřípadě s oběťmi
3. Nalezneme důvěryhodné svědky
4. Vedeme konfrontační rozhovory se svědky (nikoli mezi obětí a agresory)
5. Zajistíme ochranu obětem, ale mluvíme s nimi až jako s posledními.
6. Vedeme rozhovor s agresory.
7. Pro potrestání agresorů použijeme tato výchovná opatření s uvedením důvodu: napomenutí či důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy, snížení známky z chování. Lze využít i převedení do jiné třídy nebo doporučit rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti, popř. konzultace s výchovným poradcem, metodikem prevence nebo speciálním pedagogem školy.
9. V případě, že nepomohou výchovná opatření, jednáme dále s rodiči, event. orgány činnými v sociálním, preventivním nebo trestním řízení.
10. U pokročilé šikany je nutná spolupráce s vyškolenými pracovníky pedagogicko-psychologické poradny, středisek krizové intervence – RIAPS Trutnov 499 914 890, KOMPAS
11. Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu, je ředitel školy nebo školského zařízení povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR.
Školy a školská zařízení jsou povinny bez zbytečného odkladu oznámit orgánu sociálně právní ochrany skutečnosti, které ohrožují žáka (svěřence), nebo že žák(svěřenec) spáchal trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky.[1][2]

[1] [2] §6, §10 Zákona 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Postup při řešení záškoláctví

Dle platného Školního řádu

Postup proti vandalismu

Dle platného Školního řádu

Postup v případě zjištěné konzumace alkoholu, omamných a psychotropních látek ve škole a na akcích pořádaných školou

Dle platného Školního řádu

Nález alkoholu ve škole

Dle platného Školního řádu

Postup v případě konzumace OPL (omamných a psychotropních látek) ve škole a na akcích pořádaných školou

Dle platného Školního řádu

Postup k prevenci krádeží

Dle platného Školního řádu

15. Program proti šikanování

- součást Preventivního programu školy
- vychází z Metodického pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. 24246/2008-6
- program je součástí ŠVP
- na plnění a tvorbě programu se podílí všichni zaměstnanci školy
- spolupracujeme s PPP Trutnov a okresní metodičkou prevence Mgr. Mikeskovou – konzultace

Šikana je: *„když ti někdo dělá něco, co nechceš, nemáš rád – ráda. Ty jsi mu řekl - řekla, že to nemáš rád – ráda, ale on to stále opakuje!“* (příklady projevů šikany viz. příloha)

Náplň programu:

A. Rámcový program pro třídy – program je individuální pro každou třídu, sestavuje jej třídní učitel na základě znalostí konkrétní třídy. Součástí programu je:

1. práce se třídou během vyučování – výchovy, prvouka, výchova ke zdraví, rodinná výchova, občanská výchova, která je součástí ŠVP.

2. třídnické hodiny -program aktuálně zaměřen na situaci ve třídě
   - 1. hra na pozornost, navození situace, atmosféry....náměty na hry k dispozici ve školní knihovně, v pracovně speciálního pedagoga, rada speciálního pedagoga, metodika prevence, výchovného poradce, příloha směrnice – sborník her.
   - 2. vlastní náplň třídnické hodiny – průběh řídí třídní učitel, lze vyžádat i pomoc speciálního pedagoga, výchovného poradce, metodika prevence.
   - 3. vyvození závěrů TH
   - 4. vhodné zakončení – hra, obrázek, pokřik...
   - možná pomoc Špp

TH nemusí nutně trvat vyučovací hodinu!! Je součástí běžné aktivity třídního učitele.

3. společné akce třídy – kursy, výlety, exkurze – viz. plán akcí školy a třídy za školní rok

Dětem je třeba neustále připomínat: **„první si musíš pomoci sám“** – nácvik modelových situací během TH, během vyučování: „co udělat, když....“
„Řekl jsi, že se ti toto nelíbí, dal jsi najevo svoji nespokojenost se situací, jak, kdy, komu jsi řekl, co jsi řekl.....?“

B. Vzdělávání učitelů – prevence šikany, odměna a trest ve školní praxi, problémový žák..

C. Směrnice ředitele školy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky

Vychází z Metodického pokynu MŠMT čj. 28275/2000-22, Metodického pokynu MŠMT k prevenci šikanování mezi žáky školy školských zařízení č.j. 24246/2008-6
Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky v době vyučování a školních akcích. Škola za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu – při vyučování a v přímé souvislosti s ním. Z tohoto důvodu musí pedagog šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout neprodleně pomoc.
Učitel nebo vychovatel, kterému je znám případ šikanování a který nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nezabránění trestnímu činu.
Každý pedagogický pracovník vede žáky důsledně a systematicky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Využívá možností osobní, společenské a morální výchovy k prevenci šikanování a prohlubuje si své znalosti a dovednosti v tomto oboru.

V případě selhání prevence a oznámení či odhalení projevů šikanování postupujeme při řešení takto:

1. Upozorníme školní metodiky prevence, výchovného poradce či vedení školy.
2. **Svoláme preventivní tým školy**: zástupce vedení školy, speciální pedagog, výchovný poradce, metodik prevence
3. Provedeme diskrétní rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, popřípadě s obětmi.
4. Nalezneme vhodné svědky.
5. Vedeme konfrontační rozhovory se svědky (nikoli mezi obětí a agresory).
6. **Zajistíme ochranu obětem, ale mluvíme s nimi až jako s posledními.**
7. Vedeme rozhovor s agresory a konfrontaci mezi nimi.
8. **Informujeme zákonné zástupce všech zúčastněných – nejlépe osobní pohovor**
9. Pro potrestání agresorů použijeme tato výchovná opatření s uvedením důvodu: napomenutí či důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování. Lze využít i převedení do jiné třídy nebo doporučit rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti, popř. konzultace s výchovným poradcem, metodika prevence nebo speciálním pedagogem školy.
10. V případě, že nepomohou výchovná opatření, jednáme dále s rodiči, event. orgány činnými v sociálním, preventivním nebo trestném řízení.
11. **Důsledně vedeme dokumentaci – zápisy ze všech rozhovorů, podepsat účast**níky

Dojde-li k výbuchu brutálního skupinového násilí:

1. Zajistíme bezprostřední záchranu oběti a přivoláme dalšího zaměstnance školy.
2. Izolujeme agresory, abychom předešli domluvě na křivé výpovědi.
3. Nahlásíme vše okamžitě **Policii ČR (**974 539 651, 158) a **OSPOD (**499 803 161**).**
4. **Věnujeme se především oběti a snažíme se ji podpořit a uklidnit.**
5. Vyšetřování vede Policie a škola informuje rodiče oběti a agresorů (nepřipustit konfrontaci).
6. Výchovná opatření: doporučíme rodičům ve spolupráci s Oddělením péče o děti dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče či dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu. Můžeme podat návrh k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy.
7. Oběti a jejím rodičům doporučíme psychoterapeutickou péči (v rámci školy popř. mimo školu).

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:
Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
Stává se uzavřeným.
Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
Zašpiněný nebo poškozený oděv.
Stále postrádá nějaké své věci.
Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
(Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

2. Přímé znaky šikanování mohou být např.:
Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

3. Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:
Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova,
případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz
autem.
Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá
svěřit se s tím, co je trápí.
Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo),
případně doma krade peníze.
Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči
rodičům.
Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své
zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
Dítě se vyhýbá docházce do školy.
Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Stádia šikanování

Motto: Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.
První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium už je klíčové. Vydělí se jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.
Michal Kolář

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfl iktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šiřitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.
Stadia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 aj.

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
Kolář, M. (1997, 2000). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.
Kolář, M. (Ed.) (2004). Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PF UP 30.3.
Kolář, M. (2003). Specifi cký program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: sborník metod. Praha, IPPP.
Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.
Časopisy
Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanovaniu. Perspektivy. In: Sociálna prevencia. Bratislava: Národné osvetové centrum.
Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina č.3/2007
Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18
Kolář, M. (2005). Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.
Kolář, M. (1998). Soudce Lynch na českých školách? Vyšetřování a léčba specifi ckých typů šikan; in Sborník „Prevence šikanování ve školách“, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, Praha.

Příklady šikanování

1. Případ: Zpověď oběti počátečního stadia šikanování (doslovný přepis)

- Nadávaj mi
- dělaj mi naschvály
- maj na mne poznámky, když přijdu po nemoci
- rejpaj do mne
- když se učitel rozhoduje koho vyzkoušet tak mu poraděj mne
- když nejsem ve škole říkaj učitelům, co není pravda
- když něco provedou, snaží se to svalit na mne

- když se učitel zeptá jestli někdo má tahák, hned se všichni ozvou, že mám já
  vo hodině, když písemka, tak zničeho nic se ozve abych neopisoval
  všichni maj strašnou radost když dostanu špatnou známku
  když jsem služba, tak všichni udělaj ve třídě nepořádek
  nepouští mne mezi sebe když si povídají
  když si řeknu o sešit tak řeknou, že ho nemají dopsanej a pak ho pučej někomu jinýmu
  ve frontě na oběd mne předbíhají
  když je ve třídě smrad tak hned řeknou že jsem si prd
  povyšujou se nade mne
  Nic mi nepučej
  když něco udělám, hned to všem řeknou
  plivnou mi na židli a na všechny ostatní, abych si nemohl najít jinou
  na výtvarce si ode mne vezmou štětec a nic mi neřeknou a maj z toho strašnou srandu, když ho hledám
  když v matice někdo počítá na tabuli, tak mu raději a řeknou mu i výsledky. Ale mně ne. Když uš mi poraděj, tak špatně
  někdy mi tašku zamknou do skříně a říkaj že od ní nemaj klíč
  když se učitel zeptá kdo chybí tak místo mého jména řeknou nějakou nadávku

2. Případ: „Premiantka třídy“ – za určitých okolností se může stát obětí šikany kterékoliv dítě.

Půvabná třináctiletá dívka, premiantka třídy závodně hrající tenis, se stala terčem kritiky a nemilosti skupiny spolužáků. Nedokázala se zapojit do společné zábavy, snad působila poněkud křečovitě a byla příliš orientována na výkon. To však neopravňovalo zdatného a oblíbeného chlapce, aby jí dlouhodobě fyzicky ubližoval.

Jelikož ale ona byla zdatná a odvážná dívka, pokoušela se mu někdy postavit a vrátit mu způsobené příkoří, ovšem proti jeho brutalitě neměla šanci. Schytala od něj tvrdé rány a kopance. Nikdo se jí nezastal. Po takovém střetu často plakala. Rodiče a učitelé se nikdy o jejím trápení nedověděli. Obětí agresivity tohoto „gentlemana“ se krátkodobě staly dvě další dívky s výborným prospěchem.

Po příchodu nového žáka, který byl jednoznačně nejsilnější a přitom povahově mírný a jemný, násilí zmíněného chlapce ustalo.

Je zajímavé, že dívka, která se mi s tímto příběhem svěřila a kvůli níž jsem navázal spolupráci s mimořádně obětavou výchovnou poradkyní, si po delší době téměř na nic nevzpomněla. Její bolestivé vzpomínky byly vytěsněny mimo vědomou oblast.

Kolář M. (2005) Bolest šikanování. Praha: Portál, 2005

Co je to šikanování?
Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.
Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?
Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?
Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:
Obraťte se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
Svěř se svým rodičům.
V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Postup k zajištění zdravotní podpory ve školách a školských zařízeních

č. j. MSMT-10972/2024-2

Školský zákon, ale také další národní a mezinárodní právní úprava zdůrazňují zásadu rovného přístupu ke vzdělávání. Podle ní by se mělo dostat všem dětem kvalitního vzdělání, k čemuž potřebují zajištění podpůrných opatření. Podmínkou plnohodnotného vzdělávání je ale také vytvoření vhodných podmínek a vhodného zázemí.

Primární odpovědnost za zajištění zdravotní podpory dětem nesou v rámci výkonu rodičovské zodpovědnosti zákonní zástupci. Proto vytvoření podmínek pro poskytování jakékoliv zdravotní podpory náleží škole výhradně tehdy, je-li z časových důvodů nezbytné provést příslušné laické úkony jako je medikace apod. během pobytu dítěte ve škole. Pro tyto laické úkony lze žádat přiměřené zajištění zdravotní podpory ze strany školy.

V každodenní praxi je třeba v této souvislosti rozlišovat tři situace:

1. Akutní stavy

Neodkladné stavy u dětí musí být řešeny bez zbytečného prodlení za pomoci zdravotnické záchranné služby (kontakt 155) a operátora, který je pro tyto případy vyškolen. Škole náleží povinnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí. V případě neposkytnutí první pomoci mohou být zaměstnanci školy stíháni pro neposkytnutí pomoci.5

2. Laické úkony, které je možné realizovat bez zdravotnického pracovníka

Typicky se jedná o předvídatelné situace, jako například dohled nad automedikací (např. aplikace inzulinu), dohled nad dietními opatřeními a podobně. Doporučujeme školám stanovit podmínky poskytování tohoto typu zdravotní podpory ve školním řádu nebo jiném vnitřním předpisu, zejména specifikovat zásady pravidelné komunikace a spolupráce školy se zákonnými zástupci.

Zákonný zástupce, který po škole žádá určitou zdravotní podporu, musí zavčas doložit informace ke zdravotním potřebám dítěte a případně také doložit potřebnost zdravotní podpory ze strany zaměstnanců školy. Pokud je to v dané situaci důvodné, škola se zákonnými zástupci vytvoří plán zdravotní podpory dítěte (dále jen „plán podpory“). Ředitel školy seznámí se zněním plánu podpory relevantní zaměstnance. V plánu podpory ředitel školy uvede zaměstnance školy zodpovědné za naplňování plánu, a to s jejich souhlasem a po jejich předchozí dohodě se zákonnými zástupci dítěte. V případě potřeby může být znění plánu podpory předloženo ke konzultaci praktickému lékaři pro děti a dorost nebo specialistovi. Ředitel školy by měl v mezích svých pravomocí vynaložit součinnost při hledání optimálního řešení pro dané dítě, přiměřené věku a diagnóze tak, aby se mohlo plně účastnit školní docházky a v maximální možné míře i mimoškolních aktivit organizovaných školou. Vzory těchto plánů podpory pro nejčastější diagnózy jsou součástí přílohtohoto dokumentu.

Příklady zdravotní podpory, kterou může poskytnout pedagogický nebo jiný zaměstnanec školy:

- **dohled nad orální nebo jinou formou podání léčivého přípravku** (např. aplikace inzulinu inzulinovými pery nebo inzulinovou pumpou, instilace očních kapek a gelů, inhalačních léků, promazávání kůže apod.),
- **dohled nad výdejem správné stravy u potravinových alergií a u dietních omezení**,
- **podpora u obsluhy odkašlávacích přístrojů**,
- **umožnění a dohled nad dodržením osobní hygieny u dětí se stomií nebo u dětí, které potřebují** cévkování,

- **dohled nad funkčností audiologických a jiných technických pomůcek** (např. sluchadlo, inzulinová pumpa, kochleární implantát).

3. **Zdravotní podpora vyžadující zdravotnického pracovníka**
Pokud zdravotní potřeby dítěte přesahují možnosti zaměstnanců školy, ať odborné, časové nebo jiné, a pokud dítě potřebuje nad rámec standardních úkolů pedagogické práce speciální dohled či výkon jiných odborných zdravotních úkonů, musí se zákonný zástupce ve spolupráci s praktickým lékařem pro děti a dorost a se školou pokusit o nalezení řešení v podobě zajištění podpory jinou osobou než je zaměstnanec školy, neboť školy ani školská zařízení nejsou poskytovateli zdravotních služeb. V situaci vyžadující zajištění zdravotnického pracovníka, kdy se jedná o poskytování zdravotní péče, lze využít poskytovatele zdravotních služeb, např. poskytovatele domácí péče, 6 na základě indikace praktického lékaře pro děti a dorost.
Ředitel školy je povinen zajistit pro takovou zdravotní péči vhodné podmínky podle možností školy.
Příklady podpory, kterou může poskytovat výhradně zdravotnický pracovník:
- výměna stomické nebo urostomické pomůcky,
- odsávání sekretu z tracheostomie,
- asistence při podání stravy cestou perkutánní endoskopické gastronomie (PEG),
- převaz rukou u nemoci motýlích křídel,
6 Zdravotní služby lze mimo zdravotnické prostředí poskytovat ve vlastním sociálním prostředí pacienta, kterým se podle § 4 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, rozumí „domácí prostředí pacienta nebo prostředí nahrazující domácí prostředí pacienta, například zařízení sociálních služeb, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školských poradenských zařízení a zařízení školního stravování, nebo jiná obdobná zařízení, věznice pro výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, zařízení pro zajištění cizinců a azylové zařízení“.

- cévkování např. u poranění míchy, meningomyelokély a jiných neurourologických diagnóz.
V případě nejasností, zda se jedná o poskytování laických úkonů, které je možné realizovat bez zdravotnického pracovníka dle bodu č. 2, nebo o poskytování zdravotní podpory vyžadující zdravotního pracovníka dle bodu č. 3, se ředitel školy obrátí na praktického lékaře pro děti a dorost nebo na specialistu (podle typu zdravotního postižení) se žádostí o konzultaci. Pro tyto účely předá zákonný zástupce dítěte škole kontaktní informace na tohoto lékaře.

Plán zdravotní podpory dítěte s diabetem 1. typu ve škole – inzulinová pumpa

Základní informace:
Jméno dítěte:
Školní rok:
Zákonný zástupce, kontakt:
Ošetřující diabetolog, kontakt:
Doplňující informace:
Zodpovědná osoba (osoby):
Jméno:
Datum vstupní edukace o diabetu:
Vizuální kontrola hladiny cukru na displeji mobilního telefonu nebo inzulinové pumpy:
1) Před dopolední svačinou, obědem a odpolední svačinou
2) Při příznacích nízké hladiny cukru v krvi u dítěte
3) Při jakýchkoli zdravotních obtížích dítěte
4) V případě alarmu senzoru
Kontrolu hladiny cukru provádí samo dítě. / Při kontrole hladiny cukru je vhodný dohled pracovníka školy.
Reakce na naměřenou hladinu cukru:
1) 3,9 - 12 mmol/l: uspokojivá hladina cukru v krvi, bez nutnosti další reakce
2) < 3,9 mmol/l: příliš nízká hodnota cukru v krvi – bezodkladné podání rychle vstřebatelných sacharidů
(___tablet(y) hroznového cukru, nebo _____), kontrola hladiny cukru za 30 min
3) 12 - 20 mmol/l: vyšší hladina cukru v krvi, řešení jen v době před dopolední svačinou nebo před
obědem (viz dále), v ostatních případech bez další reakce
4) > 20 mmol/l: příliš vysoká hladina cukru, zákonného zástupce, domluva o dalším postupu
Aplikace inzulinu inzulinovou pumpou
Pumpu ovládá dítě samostatně. Zákonní zástupci dodají návod, jak na pumpě nebo ovladači pumpy v aplikaci na mobilu nastavit
zadání dávky inzulinu. Pracovník školy zkontroluje především číselné zadání množství sacharidů v plánovaném jídle do kalkulátoru
pumpy a podání dávky. Obsluha dávkování inzulinu pumpou je možná po vzájemné domluvě mezi ním a zákonnými zástupci.
Před svačinou:
1) Hladina cukru < 4 mmol/l: podat ___ tablet(y) s hroznovým cukrem, nebo _____, poté dítě
zadá do kalkulátoru číslo obsažených sacharidů ve svačině, potvrdí podání dávky a začne jíst
2) Hladina cukru 4 - 20mmol/l: dítě zadá do kalkulátoru číslo obsažených sacharidů ve svačině, potvrdí
podání dávky a začne jíst
3) Hladina cukru > 20 mmol/l: kontaktování zákonného zástupce a domluva o dalším postupu
Před obědem je postup stejný jako před svačinou – dávku lze podat přímo před jídlem v jídelně
Školní jídelna vydá adekvátní množství přílohy dle předchozí domluvy se zákonnými zástupci. Zákonní zástupci předem určí (písemně)
doporučené množství sacharidů při obědě.

Specifický režim dítěte v průběhu tělesné výchovy
1) Kontrola hladiny cukru před zahájením tělesné výchovy
o > 6 mmol/l: možno začít cvičit
o 4 - 6 mmol/l: podat ___tablet(y) hroznového cukru nebo _____, poté možno začít cvičit
o < 4 mmol/l: podat ___tablet(y) hroznového cukru nebo _____, možno cvičit po vzestupu hladiny cukru v krvi nad 4 mmol/l

V případě kontaktního sportu nebo plavání je vhodné inzulinovou pumpu na dobu tělesné výchovy odpojit. Instrukce k odpojení pumpy a
následnému připojení bezprostředně po ukončení tělesné výchovy dodají zákonní zástupci.
Akutní problémy

V případě zvracení nebo jiných akutních problémů kontaktování zákonného zástupce a domluvení o dalším
postupu. V případě poruchy vědomí zavolat neprodleně zdravotnickou záchrannou službu.

V dne

---------- ----------
podpis zástupce školy podpis zákonného zástupce dítěte

Plán zdravotní podpory dítěte s diabetem 1. typu ve škole – inzulinová pera

Základní informace:
Jméno dítěte:
Školní rok:
Zákonný zástupce, kontakt:
Ošetřující diabetolog, kontakt:
Doplňující informace:
Zodpovědná osoba (osoby):
Jméno:
Datum vstupní edukace o diabetu:
Vizuální kontrola hladiny cukru na displeji mobilního telefonu nebo kontinuálního monitoru glukózy:
1) Před dopolední svačinou, obědem a odpolední svačinou
2) Při příznacích nízké hladiny cukru v krvi u dítěte
3) Při jakýchkoli zdravotních obtížích dítěte
4) V případě alarmu senzoru
Kontrolu hladiny cukru provádí samo dítě. / Při kontrole hladiny cukru je u mladších dětí vhodný dohled pracovníka školy.
Reakce na naměřenou hladinu cukru:
1) 3,9-12mmol/l: uspokojivá hladina cukru v krvi, bez nutnosti další reakce
2) <3,9 mmol/l: příliš nízká hladina cukru v krvi – bezodkladné podání rychle vstřebatelných sacharidů
(___tablet(y) hroznového cukru, nebo _____), kontrola hladiny cukru za 30 min
3) 12-20mmol/l: vyšší hladina cukru v krvi, řešení jen v době před dopolední svačinou nebo před obědem
(viz dále), v ostatních případech bez další reakce
4) >20mmol/l: příliš vysoká hladina cukru, kontaktování zákonného zástupce, domluva o dalším postupu
Aplikace inzulinu inzulinovým perem
Před dopolední svačinou (svačina připravena zákonnými zástupci z domova):
1) Hladina cukru <12 mmol/l: aplikace inzulinu _____v dávce ___ j.
2) Hladina cukru 12-16 mmol/l: aplikace inzulinu _____ v dávce ___ j.
3) Hladina cukru 16-20 mmol/l: aplikace inzulinu _____v dávce ___ j.
4) Hladina cukru >20 mmol/l: kontaktování rodiče a domluva o dalším postupu
Před obědem:
1) Hladina cukru <12 mmol/l: aplikace inzulinu _____v dávce ___ j.
2) Hladina cukru 12-16 mmol/l: aplikace inzulinu _____v dávce ___ j.
3) Hladina cukru 16-20 mmol/l: aplikace inzulinu _____v dávce___ j.
4) Hladina cukru>20 mmol/l: kontaktování zákonného zástupce a domluva o dalším postupu
Inzulin aplikuje dítě samostatně. Pedagogický pracovník zkontroluje aplikaci inzulinu a správnost jeho dávky dle plánu zdravotní
podpory. Inzulin je aplikován 5-15 min před obědem. V případě delší fronty v jídelně je třeba, aby dítě ve frontě nečekalo a mělo
přednostní právo na výdej stravy. Školní jídelna vydá adekvátní množství přílohy dle předchozí domluvy se zákonnými zástupci. Zákonní
zástupci předem určí (písemně) doporučené množství sacharidů při svačině i při obědě.
Aplikace inzulinu pracovníkem školy je možná

po vzájemné domluvě mezi ním a zákonnými zástupci.
Specifický režim dítěte v průběhu tělesné výchovy
Kontrola hladiny cukru před zahájením tělesné výchovy
o >6 mmol/l: možno začít cvičit
o 4-6 mmol/l: podat ___tablet(y) hroznového cukru a možno začít cvičit
o <4 mmol/l: podat ___tablet(y) hroznového cukru, nebo _____, možno cvičit po
vzestupu hladiny cukru v krvi nad 4 mmol/l

Akutní problémy
V případě zvracení nebo jiných akutních problémů kontaktování zákonného zástupce a domluvení o dalším
postupu. V případě poruchy vědomí zavolat neprodleně zdravotnickou záchrannou službu.

V dne

---------- ----------

podpis zástupce školy p odpis zákonného zástupce dítěte

V Trutnově dne: 10. října 2026

Rozcestník pomoci

pro děti, mládež a jejich rodiče

V TRUTNOVĚ

DOMÁCÍ NÁSILÍ

- Policie ČR - 158
- Intervenční centrum Hradec Králové 774 591 383
- Městský úřad Trutnov, Oddělení sociálně právní ochrany dětí, OSPOD 799 111 695
- Linka bezpečí – 116 111
- Školní psycholog nebo zástupce školního poradenského pracoviště (má každá škola)

KRIZOVÁ POMOC

- Linka bezpečí – 116 111
- Krizová linka CDZ RIAPS Trutnov – 702 256 762

PROBLÉMY SE ZÁVISLOSTÍ

- Ambulance RIAPS 725 720 341
- K – Centrum RIAPS Trutnov (od 15 let) 731 441 267
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Shelter RIAPS 731 441 268

SOCIÁLNÍ PROBLÉMY

- Městský úřad Trutnov, Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví 730 170 485
- SAS Zvonek pro rodinu terénní služba pro rodiny s dětmi 736 511 526
- Občanská poradna Trutnov – 739 685 113

PODPORA RODIČOVSKÝCH KOMPETENCÍ

- Manželská a rodinná poradna RIAPS 731 441 264
- Středisko výchovné péče Varianta 731 389 631
- SAS Zvonek pro rodinu terénní služba pro rodiny s dětmi 736 511 526

PROBLEMATICKÉ PROŽÍVÁNÍ A CHOVÁNÍ

- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Shelter RIAPS 731 441 268
- SAS Zvonek pro rodinu terénní služba pro rodiny s dětmi – 736 511 526
- Manželská a rodinná poradna RIAPS 731 441 264
- Středisko výchovné péče Varianta – 731 389 631
- Pedagogicko-psychologická poradna Trutnov 499 813 080
- Ambulance RIAPS 725 720 341
- Školní psycholog nebo zástupce školního poradenského pracoviště (má každá škola)
- Městský úřad Trutnov, Oddělení sociálně právní ochrany dětí, OSPOD 799 111 695

Nevíte si rady? Nejste na to sami. Obraťte se na odborníky, kteří vás vyslechnou a podpoří. Více informací na socialniportal.trutnov.cz